

אלו הן הנחנקין פרק עשירי סנהדרין

פז.

עין משפט
נר מצוה

לח א"מ מ"ג מהלכות
ממרים הלכה ה'
לש ב מ"ח שם הלכה ז'
ב ג מ"ח שם הלכה ה' ופ"ד
ה הלכה ה' והלכה ב וע"י
שם הלכה
מא ד מ"ח פ"ד מהל'
קידוש המושג הלכה
יג יד
מב ה מ"ח פ"ה מהל'
ממשל משכב ומשכ
הלכה ט ט"ו י"ד פ"י קמ"ב

תורה אור השלם

1. כי יפלא מן דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דבר ריבה בשעריך וקמת ועליה אל המקום אשר יברח "אלהיך בה דברים י"ח
2. מן קצת חשב על יי רעה יין בלתי.
3. לכן דנה ימים באים נאם " ולא יאמר את בני יי אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים כי אם יי אשר העלה ואשר הביא את יי בית ישראל מארץ מצרים ומכל הארצות אשר הדרתים שם וישבו על אדמתם:
4. ואם כל עזרת ישראל ישנו ועלם דבר מעיני הקהל וישו אתם מכל מצות " אשר לא תעשינה ואשמח:
5. על פי התורה אשר יודוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל:
6. ועשיה על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום הזהא אשר יברח " ושמרת לעשות ככל אשר יודוך: דברים י"ז

במופלא שבב"ד. מומחה למעוטי תלמיד ואין זה כשאר מופלא דבכל דוכתן דפרישית שלחי פרק קמח (דף טו): **שבת המקדש גבוה.** לאו מכל א"י דאיכא עין עיטס דמילי מיניה כדאמר בחזיהו מקומן (וגמס דף נד): סבור למצנייה בעין עיטס דמילי אי נמי

כומלי כהמ"ק גבוה מעין עיטס שגובהן ק' אמה: **פלמ"ד** שחפוקים גורם. לאספוקי מלאן גביה פלאג והמרה עליהם כדמרינן לעיל בפרק קמח (שם י"ד): **דא"י** להאי גיסא קא שרי חמין בפסח. מימה הא מ"ד עד הפורים מודה דלס עבריה אחר הפורים מעוברת דוקא בניסן הוא דאמר בפרק קמח (דף י"ז: ושם) זה ניסן ואין אחר ניסן אבל מאן דאמר עד הפורים מדרגת גבולתה הוא דאסור כדמפרש בפרק קמח דר"ה (דף י: ושם) מ"ט דמ"ד עד הפורים כיון דאמר מר שולאין בהלכות הפסח קודם הפסח ל' יום אמי לנולול בחמץ וכיון דלס עבריה כ"ע מודו דמעוברת לא קא שרי חמץ בפסח: **ורשב"ל** אומר עשירי באחד עשר. וע"ת ולרשב"ל אי אמר זקן ממנה כרבי יוחנן אמאי מיחייב הרי ממחר הוא ואין כלן דבר שזדונו כרת ו"ל דמשכמת לה אי נגעה בכר של תרומה וקידש בו את האשה דאי טמא הוא אין בו שיה פרוטה דלא חיי אלא להפקה ואינה מקודשת ואי טבור הוא יש בו שיה פרוטה דמיו לאכילה ומקודשת: דין

מומך דבר למשפט וכתובתם יונעלם דבר מעיני הקהל מה להלן ברת שחייב על זדונו וכל שגגתו חטאת אף כאן דבר שחייב על זדונו ברת ור"ש אשר יגידו לך מן המקום ההוא אפילו כל דהו א"ל רב הונא בר חיננא לרבא תרגמא לי להא מתניתא אליבא דר"מ א"ל רבא לרב פאוק תרגמא ליה כי יפלא במופלא שבב"ד הכתוב מדבר מומך זה יועץ שידוע לעבר שנים ולקבוע חדשים כ"כדתן יהן העידו שמעברים את השנה כל ארד שהיו אומרים עד הפורים דאי להאי גיסא קא שרי חמין בפסח ואי להאי גיסא קא שרי חמין בפסח דבר זה הלכה זו הלכות אחד עשר דאיחמר "עשירי ר' יוחנן אמר עשירי כתשיעי ור"ש בן לקיש אמר עשירי כאחד עשר רבי יוחנן אמר עשירי כתשיעי ור"ש בן לקיש אמר עשירי בעי שימור ר"ל אמר עשירי כאחד עשר מה אחד עשר לא בעי שימור אף עשירי לא בעי שימור משפט זה הדין ואו דין

גמ' כמופלא שבב"ד. כדממחה לב"ד למעוטי תלמיד: ממך זה יועץ. שחלק בעיבור השנה הקרוי סוד ועל כדמפרש לקמן: וכן הוא נהרג. **למשפט זה הדין.** אם נחלק בדבר הלמד דין ג"ש גם הוא נהרג דלילו דין ממש כתיב **לדיא בין דין לדין: בין דם נדה** שחלקו נדס נדה או נדס לדה או נדס זיכה: **ובין נגע לנגע.** שחלקו נגנעי אדם או נגנעי נגדים: **דברי ריבוס.** ה"ל למחנה דבר ריב וכתיב דברי ריבוס לכתוב חמין וערכין והקדשות שהן צלון וחלום ע"י דיבור הפה: זו **השקאט פוטס.** שהיא על ידי ריב שביה ובין בעלה: **ועריסא העגלה.** שהלל נהרג ע"י מריבה: **ועריסא מלוע.** שאף נגעים ע"י ריב של **לשון הרע** הם צאים: **זו לקט שכסה ופאה.** שהן לנעים שחמו כהן מדמכזיב וקמת מכלל דביושבין עסקין והיינו ב"ד שיושבין במקום הקבוע להם עד עת האוכל ככל עזר ויער ואוהב רחמנא לב"ד של אומה העיר שהמלוכה ביניהם לילך **ולישאל: מלמד שנים המקדש גבוה** מל"י. וקמת ועליה אל המקום ש"מ אין לך עיר בל"י שאין ירושלים גבוה ממנה: **וא"י גבוה מכל הארצות.** מנה דברייתא קא מסיק לתלמיה ולאוי קרא לילך ולקמן מפרש **מלן: מהאי הטלה וכו' מכל הארצות אשר דרתיים שם וישבו על אדמתם.** ש"מ דלדמסת גבוה מכל הארצות דכתיב בעלה: **מה לכן דבר שחייבים בו.** כדלפינן בהריות [מ]: **סריגמא לי.** להאי מתניתא דלעיל דקמי דמיקטיל אכל הני דחשיב בה הלכה וגזירה שיה ועריסא והקדשות וכולהו הן דתנא בה דמיתוס כר"מ דאמר אין חייב אלא על דבר שזדונו כרת וכו': **כדתן הס העידו.** כלומר אי פלוגתא דהן מנה פליגי זקן ממנה ורבנן: **הס העידו.** ר' יהושע ור' פייס כמ"ס פ"ה ע"ד: **שמעבין אה הטנה כל אדר.** אע"פ שלא נמלכו לעבר קודם הפורים וקראו את המגילה בלדך הראשון ואחר כך ראו

בשלמא בית המקדש גבוה מא"י. דשמעת מינה דהא כ"י משפטי קרא וקדושו פ"ה. דכתיב ועליה. מכל שעריך קרי עליה ומסת לכות המקדש. תלמד שנית המקדש היה גבוה מכל א"י. ויחיים י"ד. דכל נדחיה סתם וכתב ויעל וקדושו פ"ה. אשר העלה בו מארץ מצרונה. דשינוי גבול ומכל הארצות אשר דרתיים שם. וכתב אשר העלה כל שמעברים את השנה כל אדר. כי כ"ל כ"ד ללח הפורים שהנהג לריכה להעבר מערבין אותה [ד"ה ג]. שהיו אומרים עד הפורים. לפי שהיו חמשים אומרים שאין מערבין אלא כמנין שנים כדכ"ל לפי תשיבין לכן הוקדש לעדות ז' שנים. עשירי. אין לו צורך ליהב שאין מתערב עמו אלא י"ח דבר להו מתי נדה ע"ה. בתשיעי. דכתיב לן כיה דכתיב שימור אה לאהב בו. דהא ראי להאי ליה זכה נמורה [שם]. אף עשירי. אה החילה לנאות בו. בעי שימור. י"ח כדכ"ל פ"ה. דלמה ראייה לכל ליה זכה נמורה [שם].

הגהות הר"א

[א] ב"ה הדין דין. נחלק דין ש"י:

מוסף רש"י

בשלמא בית המקדש גבוה מא"י. דשמעת מינה דהא כ"י משפטי קרא וקדושו פ"ה. דכתיב ועליה. מכל שעריך קרי עליה ומסת לכות המקדש. תלמד שנית המקדש היה גבוה מכל א"י. ויחיים י"ד. דכל נדחיה סתם וכתב ויעל וקדושו פ"ה. אשר העלה בו מארץ מצרונה. דשינוי גבול ומכל הארצות אשר דרתיים שם. וכתב אשר העלה כל שמעברים את השנה כל אדר. כי כ"ל כ"ד ללח הפורים שהנהג לריכה להעבר מערבין אותה [ד"ה ג]. שהיו אומרים עד הפורים. לפי שהיו חמשים אומרים שאין מערבין אלא כמנין שנים כדכ"ל לפי תשיבין לכן הוקדש לעדות ז' שנים. עשירי. אין לו צורך ליהב שאין מתערב עמו אלא י"ח דבר להו מתי נדה ע"ה. בתשיעי. דכתיב לן כיה דכתיב שימור אה לאהב בו. דהא ראי להאי ליה זכה נמורה [שם]. אף עשירי. אה החילה לנאות בו. בעי שימור. י"ח כדכ"ל פ"ה. דלמה ראייה לכל ליה זכה נמורה [שם].

שעשה לריכה להתעבר ועבריה: **שסו אומרים בו.** לפיכך הוצרכו להעיד כן שהיו שאר חמשים אומרים עד הפורים מערבין ושבו אין מערבין. ושענה מפרש כמ"ס ר"ה [א]. דמן הפורים החמילו לדרוש בהלכות הפסח דמניא שולאים בהלכות הפסח קודם לפסח ל' יום וכי מרחק ליה לא ליימי לשלוטי ב"ד שכבר שמעו מן הדרשנים לעשות הפסח כסוף ל' ואחי לזולתי בחמץ: **דאי להאי גיסא.** אם אמרו ב"ד שנלשכת הגזית שמעברים אחר הפורים מעוברת כר' יהושע ור' פייס והוא אמר אינה מעוברת קא שרי חמץ בפסח: **ואי איפכא.** נמי שרי חמץ בפסח דזדונו כרת: **הלכות אחד עשר.** יום אחרון של י"א שבין נדה לנדה. קיימא לן [נדה ע"ה]: י"א יום שבין נדה לנדה הלכה למשה מסיני משעברו ל' ימי הנדה אינה חוזרת להיות עד שיעברו י"א יום דכל דמיס שרואה בהם דם זיכה הם ואם ראתה בהם יום או יומים רלופים שומרת יום ג' ואם פסקה ולא ראתה בו טובלת בו כיום וטהורה ואם ראתה ג' ימים רלופים הויא זיכה לקרבן ולטבילת מים מיס. ואפליגו רבי יוחנן ורשב"ל בהלכות יום האחרון: רבי יוחנן אמר הלכה אחת נאמרה זו ר"ל אמר שמי הלכות נאמרו זו ליתקן משלפניו והן פלוגתא בשיליה מסכת נדה ואחמר בתרתי לשינוי וחד מיחייבה נקט הכא: **עשירי רבי יוחנן אמר הרי הוא כתשיעי.** מה הרואה בתשיעי לריכה להיות שומרת עשירי שהרי ראוה בצירוף ג' לזיבה אשתא תראה נעשירי הרי שנים מתחור ותראה באחד עשר הרי ג' אף הרואה נעשירי לריכה להיות שומרת אחד עשר ואע"פ שעשירי אינו ראוי לצירוף ג' שאין שנים עשר מתערב עמהם לזיבה דהייבא דלא ראתה ג' רלופין להיות זכה בהן י"א יום הוי יום שנים עשר מחלת נדה והיינו דקאמר רבי יוחנן התם הלכות י"א הלכה אחת נאמרה זו ליתקן משלפניו ומאי איהו דלא בעי שימור להיות שומרת שנים עשר נגדו דהא לאו מימי זיכה הוא אבל שיה לשלפניו להיות שימור לראיית עשירי כשם שהעשירי שימור לראיית תשיעי: **ור"ל אמר עשירי כאחד עשר מה אחד עשר לא בעי שימור.** שנים עשר שהרי אין השנים עשר מימי הזיבה אף עשירי לא בעי שימור להיות שומרת י"א דלא נאמרה שומרת יום נגד יום אלא בהרואה לצירוף ג' הלכן לר"ל שמי הלכות נאמרו כיום אחד עשר ליתקן משאר ימים שלפניו אחת שאינו נרץ שימור ואחת שאין נעשה שימור לראיית עשירי. ואי איפליג זקן ממנה ורבנן בהלכות אחד עשר דאיפליגו ר"ל ורבי יוחנן הוי דבר שזדונו כרת על שומרת יום כנגד יום חייב כרת דכתיב [ויקרא טו] כי ימי זכ טומאתה וגו' ודרשין [נדה ע"ה] ימי זכ וכל ימי: ד"ד